

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petisor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Boldog új évet!

A mi új év napján frázis az emberek ajakán, azt kívánjuk igaz szívvel első sorban a hazának, a válsággal küzdő országnak: *Boldog új évet!*

Mert az elmúlt év nagyon messze esik a boldogságtól. Azt kell tehát kívánunk, hogy az új hozza meg azt, amit az ő elhozni elmulasztott.

S kell-e az Úr Istennek csodát mi velnie, hogy az új évben a hazára boldogabb napok virradjanak? Amit a természet rendje magától is megalkothat, azt az Isten természetfeletti erők közbevetésével nem idézi elő. Támogatja, segíti a természetet, de nem helyettesíti mindaddig, a míg az a saját erővel is működhetik nagy kiterjedésű hatáskörében.

Az Isten adott a hazának jeles államférfiakat, adott módot és lehetőséget is ahoz, hogy ezek az államférfiak nyugodt és békés munkát végezzenek a haza javára. Három év előtt ez a lehetőség még meg volt s örült annak az egész ország. Nem folyt akkor másról a beszéd, mint azokról a törvényalkotási intézményekről, melyeket az ország kulturális, gazdasági és szociális érdekei sürgetően követelnek. Ami ezekből a törvényhozási feladatokból megvalósult, az valóban jó, vagy legalább

is olyan, hogy biztos alapját képezheti egy-egy üdvös reformnak.

A múlt évi április óta azonban ennek az alkotni tudó kormánynak és törvényhozásnak a keze meg van bénítva. Nem engedték dolgozni azok, a kik keveselték a munkáját, kicsinyelték annak értékét. Olyan követeléssel léptek fel vele szemben, melynek eleget tenni képtelen volt. A mit ennek a kormánynak az elődei negyven éven át keresztülvinni, de sőt még csak előkészíteni sem tudtak, a hitelügy önállósítását ettől a kormánytól halasztást nem tűrő kikötés alatt követelték. Csinálja meg egy év alatt, amit az előző kormányok négy évtized alatt meg sem kíséreltek megcsinálni!

A hajthatatlan követelésből olyan zavarok támadtak, a minők rég óta nem nyugtalanítottak a politikai közéletet.

Ehez járult magának a kormánynak az a ballépése, hogy eredeti programjának a talajáról lecsúszva, az engedmények sikamlós lejtőjére csapott át, holott előre láthatta jóhiszemű és jószándékú fáradozásának sikertelenségét.

Nagyon csodálatos, hogy az évtizedek tanulságai olyan gyenge nyomot hagynak hátra maguk után a mi politikai életünkben. A közjogi téren eddig minden küzdelmünk eredménytelen volt,

de nem azért, mintha teljességgel hiányoznák az erőnk egy ilyen küzdelem sikerének a kivívásához, mert ha összefognánk és kitartóan küzdenénk, a győzelem előbb-utóbb okvetlenül elkövetkeznék. De éppen ezen a két ponton van a hiba. Sem összefogni nem tudunk, sem kitartóan küzdeni.

Összefogni nem tudunk azért, mert nincs hozzá lelkesedésünk, nincs meg az az izzó fajszeretetünk, mely az egyetértő hazafias működés és küzdelemnek legbővebb tápláló forrása szokott lenni. Középosztályunk elvesztvén anyagi függetlenségét, nehéz harcot vív a létért, egy része pedig a hivatalszobák asztalai mögött meghúzódva, hajszálon függ a mindenkori kormányhatalom kegyeitől. Népünk a legnagyobb mérvben apathikus a politikai rendszerekkel szemben, kenyérgondok alatt nyögve arra felé néz, a honnét anyagi könnyebbülést kaphatna súlyos terheinek keresztje alól.

Kitartani pedig azért nem tudunk közjogi küzdelmeinkben, mert mindig felülkerekedik bennünk az a belátás, hogy a küzdelem erőltetésével legfontosabb társadalmi és gazdasági érdekeink helyrehozhatatlan kárt szenvednek. Mindig, a mikor közjogi harcot folytattunk súlyos parlamenti fegyverekkel, az, ami fegyver-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Búcsú az ó-évtől.

Irtá: Erdélyi Zoltán.

*Isten veled ó-év! Búcsúzzunk el szépen,
Nem látjuk mi egymást többé az új évben;
Öreg lettél nagyon, fáradt is vagy látom,
Sirod is kész immár, vár az örök álm.*

*Jót meg rosszat hoztál, a milyen volt kedved,
Megáldtad az embert, de oszt meg is verted.
Nyár követett tavaszt, öreg tél jött őszre,
Jutott öröm, bánat egész esztendőre.*

*Isten veled ó-év! Váljunk békességben,
Jó barátom voltál s nem rossz ellenségem.
A mi jót csak adtál, Égnek érte háta!
S rosszat ha rám mértél, az sem volt hiába!*

*Katona az ember, küzdelem, harc az élet,
Csak ki bátran harcol, arat dicsőséget.
Jó öreg esztendő! Az Isten megáldjon,
Nyomodba még szebb, jobb új esztendő szálljon!*

Hogyan készül ei egy szerep?

Irtá: Jászai Mari.

Az én eleven motollám, akinek se keze, se nyelve meg nem áll egész nap, Csongrádi Bugya

Anna, hivatására nézve szakácsné, azt mondja: „Látom én, a nagyságáék is csak úgy vannak a szerepükkel, mint mi a hussal, amit a mészáros elibénk ad. Ő nekik is elejébük teszik a szerepüket, aztán annak is mindenik színész kezében más íze lesz, mint annak a husnak, ahány szakácsné megfőzi. Némelyik bizony ott is izetlen marad, a másik meg elsózta, hogy kutyának se kell.”

Nekem imponál ez a Csongrádi Bugya Anna. Annyi bizonyos, hogy jobban felek a kritikájától, mint ő az enyémtől... Vajjon nem sóztam-e el az én szerepemet? Bugya Anna azt tartja, inkább legyen egy csipetet sótalan, akkor segíthetnek még rajta az asztalon. Igaz ez! Minden ember hoz magával egy kis „sót”, egy kis „borsot” a színházba és ha a színész körvonalo, vagy halvány a játéka, a közönség azt kiszinezi, önkénytelenül kiegészíti magának a saját lelkéből, ki-ki a saját lekötele szerint, de a túlhalmozott erőszakoskodó előadás, az tolakodó és fásasztja a nézőt.

Igen, a „kunszt” abból áll, hogy túl ne fűszerezzük, anit föltalalunk.

Kimérik tehát a porciónkat, kiosztják a szerepeinket. Hajh, nem mindig étvágyunk és gusztusunk szerint! Némelyik azt hiszi, hogy egy

kilo vesepecsenye illetve volna meg és kap egy fertály kilo csontot.

Mi lecsapunk rá, mint a saskeselyű prédájára — vagy mint Michel Angelo a márvány blockjaira, miket műhelyébe görgettek és ő nem bírta bevárni, hogy hordárjai kicihelődjenek, hanem kettesével kapdosta őket fel és hordta ki az ajtaja elé, hogy maga maradjon a márvány darabjával.

Minden színészben van ennyi Michel Angelo! Ennyi türelmetlen mohóság, melylyel a szerepével négy szemkőzt akar lenni.

Eunyt tudok, ennyit el is mondhatok valamennyi kollegámról. Ami azután a műhelyben megy megbe, az már titok.

A saját műhelyemet azonban ismerem és beszélhetek róla.

Az én érzésem, valamennyi szerepemmel való első találkozásom alkalmával az elragadtatás.

Kisebb jelzőt nem találok rá. Szerelmes vagyok valamennyi szerepembe. Stuart Máriába úgy, mint Fadót anyóba. (Az operában kerül színre nemsokára a „Tücsök.”) Oriásinak látom valamennyit, lázban vagyok, míg meg nem ismerkedem vele annyira, hogy beleélem magamat; — akkor megszáll az ijedség. El kezdek félni tőle, éppen úgy, mint mikor távolról gyönyörködöm

letételre, vagy békekötésre birta a harcolókat, nem más volt, mint az a meggyőződés, hogy a harcban, folytassuk azt bár a legnagyobb parlamenti sikerrel, vesztes végre is csak a nemzet lehet.

A legutolsó nemzeti küzdelemben is ennek az igazságnak a belátása birta rá a koalíciót arra a tisztességes békekötésre, mely akkor a korona és a szövetkezett pártok között létre jött.

Közjogi küzdelmeinknek ez a meddsége a legkomolyabb intőjel arra nézve, hogy Magyarországnak ezidő szerint első sorban *alkotó munka* kell és minden más csak azután következhetik.

Nagyszabású és üdvös alkotó munkát pedig végezhetünk akkor is, ha az önálló bankot 1911-re fel nem állítjuk, és akkor is, ha most, e percben katonai engedményeket nem kapunk.

Az ország gazdasági életének alapja a mezőgazdaság. Ennek érdekeit önálló bank és katonai engedmények nélkül is sikeresen szolgálhatjuk és megvédhetjük. De sőt bizony fejlődő iparunk és kereskedelmünk is teljesen független ezektől a közjogi kérdésektől. Mi gátolhatja a kormányt és a törvényhozást abban, hogy kis iparunkat a legmesszebb menő támogatásban részesítse, nagy iparunkat pedig céltudatosan fejlessze? Minő közjogi kérdés gördithet akadályt annak az életbevágó törekvésnek az útjába, hogy kereskedelmünket magyarrá tegyük?

Kulturális, közigazgatási és szociális ügyeink rendezését, ezen ügyek korszerű reformját, vajjon a közjogi kérdések ilyen vagy olyan eldöntésétől kell-e feltételeznünk? Mi közünk van ezen és más belügyeinknek a közjogi viszonyok alakulásához?

De rossz gazda az, aki a felett tépelődik, hogy zsupszalma helyett ne vigye-e cseréptető alá a házat akkor, midőn a ház alapjait kellene erősíteni, a falakat gyámpillérekkel megtámogatni, szép

egy fölséges szép hegységben. Igen, így voltam a lomnici csücsésal, csodáltam és mikor elkezdtem rá fölászni, akkor megijedtem tőle. Talán föl sem bírok rá kapaszkodni? Felek.

Ebben a második stádiumban talált szegény Paulai, mikor tudtomra adta, hogy az Ember tragédiájában Évát fogom játszani. A szerepet, a darabot ismertem — ki nem ismeri? és rajongtam érte. Így szólít meg egyszer: „Nos, hát asszony, azt a tragédiát adjuk és Évát maga játssza.” Ma sem tudom elképzelni, milyen képet vághattam, csak abból találgatom, amit Paulai panaszkép beszélt el a színháznál: „Nem lehet ezen a Jászain eligazodni — rajongott ezért az Éváért és tessék, most, hogy megkapta, azt hiszik örül neki?... szó nélkül meregeti rám a szemeit.”

Olyan tulságos nagynak, oly hatalmasnak látom minden egyes alkalommal a föladatomat, hogy a mint egyedül maradok vele, megrémülök tőle, mint a menyasszony a várva-várt vőlegényétől, akivel a lakodalom estéjén egyedül hagyják.

Azt hiszem kétféleképpen építjük fel alakjainkat mi színészek. Az egyik alulról fölfelé, a másik, én, fölülről lefelé. Nem úgy értem, mint ahogy a piramisokat építették, hanem például úgy, mintha az egyik kapna egy üres telket és arra építi a maga palotáját, házat, vagy guny-

rendesen megvakolni és a lakásokat szelölősebbé s naposabbá tenni!

A haza javára szolgáló, üdvös alkotó munkának beláthatatlan tere nyílik meg szemünk előtt: csak legyen kedvünk és akaratumk dolgozni! Nemzeti munka kell a hazának, népünk, társadalmi osztályaink jogviszonyainak rendezése, a kenyérgérséti alkalmak és lehetőségek szaporítása és jobbítása, s biztosak lehetünk róla, hogy az ilyen munka által gyűjtött nemzeti erő kivívja idővel a teljes gazdasági függetlenséget és a közjogi önállóságot is.

Alkotó munkával teljes új évet kívánunk a hazának!

A városi tisztújítás. A karácsonyi ünnepek alatt látszólag szünetelt, de a vizek mélyen itt-ott mégis hullámot vetett a nyitravárosi tisztújítás mozgalmá.

Azok, a kik a jelenlegi polgármester újbóli megválasztását tölték a homlokterbe, úgy látszik maguk is belátták egy ilyen kísérletezésnek a hiábavalóságát, mert alább hagytak a propagandával. Jól tennék, ha teljesen felhagynának vele. A városnak béke kell és nem harc a vármegyével, ha a képviselőtestület egy olyan — máskülönben teljes tiszteletre méltó — férfitüntetne ki a bizalmával újra, a ki alatt „tarthatatlan” közigazgatási állapotok keletkeztek a városnál.

Nagyon természetes, hogy a hol egy város értelmes polgárságának az állásfoglalása forog szóban, ott nem lehet irányadó az a szempont, hogy mit szól hozzá a vármegye, a felettes hatóság. A választás autonóm joga a város képviselőtestületének. Oly nyilvánvaló igazság ez, a melynek az elhomályosítása ellen első sorban e sorok írója tiltakoznék a legerélyesebben.

Azért ne is vegyük egyáltalában figyelembe — ha úgy tetszik — a vármegye állásfoglalását, nézzük, vizsgáljuk csak azt, igaz-e, hogy a városnál az állapotok tarthatatlanok? Tessék csak vizsgálódni arra a hat évi időre, a mely alatt a jelenlegi vezetés boldogította a várost, haladtunk-e barmily téren akárcsak egy szemernyit is? Ellenkezőleg visszafelldtünk. Annak a példás rendnek, melyet dr. Rudnay Sándor honosított meg a városházán, nyoma sincs ott többé; az a tekintély, melyet Rudnay képviselt, eltűnt a városháza minden zugából: az az ernyedetlen szorgalom és előre

hőját, ki-ki a „tehetsége” szerint. Én, én úgy érzem, hogy egy hegy áll elém, melyből ki kell faragnom az egyéneimet! Úgy ahogy elém állnak, oly óriások, oly emberfölöttiek, vagy emberalattiak, hogy sehogy se illenek az emberek közé. Faragom őket, hogy hozzáférhetőek legyenek, egyszerűek, könnyen érthetőek, mint mi magunk látszunk lenni. Folyton azon dolgozom, hogy szedek el belőlök, mert még mindig olyanok, mint gyermekkorom meséinek alakjai, szertelenek, óriások, angyalok, ördögök, tündérek, sárkányok. — Faragok, csiszolok, végre kényyszeritem őket velem szembe nézni: megkísértem beszélni velük, olyan arcot kell ölteniök, amilyent már láttam valamikor, valahol, és olyan feleleteket kell adniök, aminőt már hallottam — vagy hiszem, hogy hallottam.

Leültetem az én énjeimet velem szembe, vallatom, kicsoda, kicsoda, mi járatban van, mi dolga itt az élők között és mi joga én belém költözni?

Kifürkészem az izlését a legapróbb részletekig. Végre mikor meglevenedett, nem illik öltözközni nélkül hagynom a szerencsétlen hölgyet. Kikérem izlését, földi élete alatt viselendő tolettjeire nézve, mindjárt azonnal, veszedelmesen megélenkül és bőbeszédűvé válik az én hölgyem. Határo-

látó gondosság, melylyel a jelenlegi polgármester elődje a város fejlődését nagy körvonalakban előkészítette, rég az álmok világába tartozik.

Hogy ez így nem maradhat, abban a vármegyének igaza van. S a képviselőtestület, midőn ehhez az álláshoz csatlakozik, nem a vármegye előtt hajol meg, hanem a tények igazsága előtt.

Ha nem akarjuk fentartani az eddigi modulatlanságot, — pedig ezt fentartani nem szabad akarnunk, mert a polgárság nem azért választotta meg a képviselőtestületet, hogy az a város haladását megakassza, — akkor mulhatatlanul egy új emberrel kell próbát tennünk a város vezetésének hatáskörében. Egy még fiatal, dolgozni tudó és akaró emberrel, a ki most felajánlja a városnak szolgálatát, legjobb erejét és tehetségét.

Steiner Gyula nyug. vármegyei főjegyző, midőn megpályázta a polgármesteri állást, azzal már készségét is kifejezte, hogy azon a téren akar a városért dolgozni, munkálkodni, a melyen eddig városunk a dolgos kezeket nagyon nélkülözte. Dolgozni akar a város kulturális és gazdasági fejlődése érdekében.

Mindentől eltekintve, már az okosság is parancsolja, hogy ennek a fiatal erőnek a képességeit próbáljuk ki, munkabírását, tenni vágyó ambícióját a város szolgálatába beállítsuk. Meg van a teljes garancia arra nézve, hogy várakozásunkban még nem csalatkozunk.

B. F.

Bensőségesebb családi életet!

Évek jönnek, évek mennek, de a panaszkodások nem szűnnek, sőt fokozottabb erővel ujulnak meg, úgy, hogy a boldog családi élet ma már ritka, mint a fehér holló. Az országos gazdasági helyzet kedvezőtlenége még inkább szítja az igényes ember keserűségét s már szinte az elmúlt időket sirja vissza-vissza. A széles udvarházak családias szentélyétől egyre tűnik a jókedv és a patriarkális élet meleg, őszinte világa egyre halványodik.

A jajonság annyi szives, jó család szentélyébe befurakodott, hogy szinte keressük az oázist, ahol felmelegedhetünk valami barátságos család vendégszeretetében, családok megelegedésében.

Úgy van, hogy a sikos szalonokban hiába káprázatos a butor, hiába szórja a villany vakító fényét, valami fekete sejtelen üti meg a sziveket a mai lakásban, a mai családokban, mert a szalon fénye üres, sokszor hivalgó nagyozolás példázója.

Érzi mindenki, hogy a régi pörgekalapos magyar, a kartonruhás urasszony boldogabb volt,

zott izlése és kívánságai vannak. — Csak a szabót is elhozta volna magával a képzelete világából, ahonnan ide csöppent, mert ezzel a tolette pretenzióval a fejmeze zuditotta életem legkeserűsebb szenvedéseit.

Tulajdonképpen ezt akarom elpanaszolni, mert tovább nem bírom hallgatással, beketűréssel ezt a martírságot.

Hiszen, ha ruha nem kellene a mi ujszülött asszonyaink számára, akkor a színésznők élete csakugyan olyan „idyll” volna, amilyennek a legtöbb ember hiszi.

Nem irigylem modern ruhákkal dolgozó asszonykollegáimat.

Nekem eddig csak három modern asszonyom van. „Idegenő”, az otthonban, „Magda” és a „Padovani hercegné”, de ez a három asszony tökre tesz; „vagyonilag” így hallottam ezt kifejezni, — olyan uras — és egészséges. Ezt nem tudom jól van-e mondva, nem hiszem, hanem úgy illik a másikkhoz.

Ez a három asszony mindenemet felöltözte. Úgy értem, hogy minden hitelemet.

De milyen semmi volna, ha csak „anyagilag” ruházna! Hiszen a kis Kassai már nem ellenőrizi a „jólétet” és nem aggódik miattam, hogy „koldusbotra” jutok. Általában senkisémmé aggódik

pedig akkor nem beszéltünk annyit a „feminizmusról“, emberi jogokról. Ma az ékes lakás, az egymást túllícitáló zsúrok s terítés művészetének keretében valami bántó idegesség gyöttri a jómódot hirdető lelkeket.

Úzzuk, kergetjük a kérdést s mégis minduntalan emlékünkebe tér a háromfókos almárium, az öreg sétáló óra, a viaszkosvászon kanapé, a hol egyszerű butorok közt megéreztek, minden szóban, minden jelben, minden kocintásban, hogy a családokkal foglalkoznak és az emberek élete nem az anyagi erők létrehozásában merül ki. Ma a zsúrt fizető családapa váltókat prolongál. Reggel sietve szalad kenyeret keresni, hogy estére fáradtan, zúgó fejfel menjen megenni a mások vacsoráját. Közben elfelejti, hogy családját is meg kellene ajándékozni tartalommal, meleg, bensőséges szívvvel, ki kellene bekíteni a világgal, a társadalommal a mely siet kellemetlenségeket, pletykákat, rágalmatokat vinni a családba, mely annyi ártatlan lelkét megkeseríti.

A nyüzsgő, a léteértéért folytatódó társadalmi harcban észre sem vesszük talán, hogy gépek és nem emberek vagyunk, hogy vad, erős harcainkban igyekszünk lenyomni a gyengét és még a legnemesebb filantrop célokért egyesülő társaságokban is ott kísért a gyanakvó kérdés: vajon nem-e az önző, magán érdekét szolgáló eszméért egyesültek az emberek?

Hány ember roskadt össze, ebben a rágalmazó, szívtelen az önérdéket szolgáló világban, hány ember vonult félre a hazug, képmutató társadalomtól, hogy egyes-egyedül magának éljen, ne ismerjen egy barátot, rokont, maga pedig meghasonlott lelkével, üres szívével vitte az egyhangú sablonos élet nehéz keresztjét, úgy hogy az életnek örülni, már nem tudott.

Ebben a panaszkodó, tusakodó korban pedig növekszik a jövő generáció, kinek megélhetési forrását akarjuk előkészíteni, utjokat rózsákkal behinteni és apai szívével úgy intézni, hogy az élet mentől könnyebb, mentől szebb legyen nekik. Óh, vajon lehetséges munkára vállalkozunk-e? Mikor már a kis gyermek is érzi, látja az emberek üres, keserű családi életét, a könnyet, melyet a szenvedő emberiség nem tud elrejtteni.

Tudjuk azt, hogy az élet kacagó, nyílt és derűs, mint a tavaszi hajnalban a felbukkanó napsugár fényében az illatos határ, de lehet olyan is, mint az összegomolyodott ciklonfűhő. Ebben a világban tehát építeni kell, csiszolni kell a jellemeket, hogy szelíd szívekkel, jóságos, könyörületes lelkekkel összefoghassunk a jóért, a szépért, s vége legyen a veszekedő társadalom Babilon-

jának. Nagy gondolatokban összetartóan kell munkálni a haza, a társadalom, a város, a falu és a családok jólétét, nehogy a panaszkodások vihára széjjel tépázza a társadalmat, a mely azután munkára, kulturára sem képes.

A segítség, a másokat megbecsülés jelszava hirdesse az embereknek a tömörülés szükségét, hogy a családok meleg, őszinte szavainál fölfrissüljön az ember lelke s megelégedésünkben tudjunk nagyra törő munkába indulni, ne kössön le a szürke hétköznapi élet: régi udvarházak boldogságával hirdessük a testvéri egyetértést és szeretetet.

V. L.

Ujdonságok.

Lapunk t. olvasóközönségének boldog új évet kívánunk.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE SZERKESZTŐSÉGE.

Előfizetési felhívás

a Nyitrai Megyei Szemle XVIII-ik évfolyamára.

Midőn az új évfolyadulón a Nyitrai Megyei Szemle XVIII-ik évfolyamára előfizetést hirdetünk, első szavunk a mély hála és köszönet t. előfizetőink iránt, a kiknek lelkes sorakozása és kitartása tette egyedül lehetővé, hogy lapunk évek hosszú során át zavartalanul tölthette be hivatását a vidéki hírlapirodalom terén.

Örizzék meg — kérjük — a lap számára továbbra is jóindulatukat, melylyel teljes mértékben honorálhatják a Nyitrai Megyei Szemlének a keresztény és hazafias eszmék terjesztése körül tett és a jövőben is teendő szolgálatait. Egy elvi alapon álló, tárgyi célokat szolgáló lap másban nem is keresheti a jutalmát, mint azoknak a megelégedésében, a kik a lapot fenntartják. Ezek pedig t. előfizetőink.

Tekintve azonban a folyton növekedő anyagi terheket, melyeket az általános drágaság révén a lap megjelenése a kiadóhivatalra hárít, őszintén be kell vallanunk, hogy a lap nagyon rászorult arra, hogy az előfizetők megszaporodjanak.

Azért a t. közönségnek azt a részét, mely lapunkat olvasni szokta, de azt még nem járhatja, arra kérjük, hogy a lapra előfizetni szíveskedjék. Mindenki teljesen nyugodt lehet azért, hogy pénzével nem a szerkesztőséget fogja gazdagítani, hanem segíteni, támogatni fogja vele a katolikus sajtónak nemes és szent ügyét.

A világon átvonuló szellemi áramlatok közepette, a hazánkat is körülölelő eszmetengerek hullámzásában csak két szilárd pontunk van, melyeken

megingathatatlan biztossággal megállhatunk, az egyik a keresztény világnézet az ő örök érvényű elveivel, a másik a tiszta és áldozatkész hazaszeretet az ő megfoghatatlan fényű vezérszavával, az ezer éves magyar nemzet állami és nemzeti egységének tiszteletével.

Szentül hisszük és valljuk, hogy ebben az országban csak a keresztény elveken nyugvó magyar politika törekvéseivel lehet gazdasági és társadalmi virulást jöletet és boldog megelégedést teremteni. Mert csak ez a politika vihet be a törvényhozás alkotásába a joggal együtt méltányosságot, a törvénytisztelettel együtt humanizmust, az igazságszállal együtt önzetlen faj- és népszerűséget.

Kezünkben tartva a régi zászlót, újult erővel, új bizalommal indulunk az új év ismeretlen ösvényeire, melyek legfeljebb csak a nehézségeket fokozhatják, de irányunktól el nem téríthetnek.

Isten velünk!

Nyitra, 1910. jan. 1-én.

Teljes tisztelettel

A NYITRAMEGYEI SZEMLE szerkesztősége és kiadóhivatala.

Személyi hírek. Dr. Dudek János apát, egyetemi tanár, a karácsonyi ünnepeket Nyitraián töltötte, a honnét mult hó 28-án utazott vissza Budapestre. — Dr. Mihalovics Ede nyitrai theol. tanár a karácsonyi és új évi ünnepekre Zsolnára utazott.

A püspöki udvarból. Karácsony ünnepe a székesegyházban a nagymisét öreg püspökünk helyett dr. Batthyány Vilmos gróf koadjutor-püspök tartotta. Délben a megyés püspök úr ebédet adott, melyen részt vettek a központi papság és a központi uradalmi tiszték. — A püspöki udvarba mult hó 27-én megérkezett Miličević Károly esztergom egyházmegyei áldozópap, nyug. csábi plebános, aki mint a püspök úr felolvasója és társalkodója állandóan az aulában fog tartózkodni.

Főegyházmegyei hír. Pollák Ferenc lipótvári feyházi lelkes december hó 15-től nyugdíjaztatott.

A főispán lemondása. Gróf Wilczek Frigyes Nyitrai Megye főispánja a változott politikai viszonyok következtében beadta lemondását. Teljesen meg tudjuk érteni, hogy Lukács Lászlónak miniszterelnökké való designálása, gróf Wilczek Frigyes lemondásának a benyújtására indította. Minden főispán a kormányfővel, nevezetesen a belügyminiszterrel áll, vagy bukik. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a távozása ennél fogva a főispáni kar állását is érinti. Ennek a karnak az a része azonban, a mely már a liberális éra alatt is szolgált különféle állásokban, nyugodt lelkiismerettel továbbra is megmaradhat az egyes vármegyék élén, mert hiszen Lukács László a régi liberális érat fogja újra felavatni,

e miatt — pardon, ha csak Monaszterli és Kuzmik utódai, Pertik és Geszler urak nem? — Áldásom rájuk! Nem tudom, most is ezt a legkövetelőbb Padovani hercegnémet, hogy küldtem volna ki a szinpadra, ha ők egy nap alatt oly fényesen ki nem öltöztetik, felretéve, — mint igazi hivatott szakemberek — azt a kis nehezteletést is, amire rászolgáltam nekik többszöri hűtlenséggel. — Igen menekülni akartam az igájok alól. Aki egyszer az ő kezük varrtát megizlelte, az meg van babonázva. Az rugdalóznak egy kissé, tüntethet, hogy nem szorult rájuk, de ez nem igazi büszkeség, csak a szerelmes durcássága.

Hogy milyen rettenetes casus, kérem egy ilyen ruhakérdés egy színésznőnek, azt ítélje meg abból, hogy noha én az én Padovanimat egy hónappal az előadás előtt kézen fogva vittem egy előkelő szabóhoz, és azt mondtam neki: „Asszonyom, (a hercegnőnek, nem a szabónak mondtam, hogy asszonyom) ime kívánjon ami szemének, szívének kedves, rendelkezze, van egy hónap ideje és a ruha árát sem kérdezzük, mint hercegnőhöz illik. Ugy képelem legalább, hogy egy hercegnő a világért sem kérdezné meg, hogy mi az ára annak, amit megvesz? ... Valamiben csak kell neki különbözni a többi közönséges halandótól — hát nem s kérdeztük, csak könyörögtünk a szabó úrnak,

hogy két hét alatt tessék megcsinálni, hogy a főpróbáim alatt ne kelljen oda szaladgálnom a külsőmet próbálgatni, mikor a szinpadon a belvilágomat kell egyensúlyba hoznom, — mert mellesleg szólva, ha sok jó bácsi és néni az ismerőseim közül meg is van velem elégedve és így szól: óh kegyednek csak nem kell már „próba“, azért én igazán nem vagyok elbizakodott és néha néha mégis csak elmegyek a próbára.

Nos így kértem azt a „jónevű“ „Confection“-os bácsit is, hogy, mert muszáj kicsit a darabból is próbálni, hát egy héttel előbb kegyeskedjék felöltöztetni ezt a kényes hercegnőmet. Hát jártam én aztán próbálni ruhát, a nap és éj minden órájában, kifáradt velem a confection-üzletnek minden ép-kéz-láb embere és én is valamennyivel, de a chaos a Padovani és a Confectionosok között napról-napra növekedett.

Ugyanis Padovani hercegnő kész tervvel, határozott követelésekkel lépett fel; de ám a Confectionosoknak is van határozott akaratuk a — „divat“. Ezzel a szóval szétmorzsolnak, megsemitenek és a szelekbe fujnak egyéniségestül, mindenestül, úgy, hogy te artikulatlan hangokon nyöszörögsz ellőttük: kérem igen szeretnék egy ilyen és ilyen ruhát, „kérem az nem divat“ feleli a confection olyan hangon, mintha mindenét kegye-

lemből adna neked, „ez a divat“: de kerem prot testál Padovanim, abban nem bírom a karomamein, „de ez a divat“; de ebben nem tudok leülni, „de ez a divat“; de ez nekem nagyon csillog, — „ez az új divat“; de bocsánat nyár van, nem vehetek prémet, „de ez a legújabb divat“; kérem, nem akarok két kemény léggömböt ujaknak, az komikus az én komoly jeleneteimben is: „de — mélyeséges lenézéssel — az a legeslegújabb divat.“

Végre valami kényszer-egyezmény történik, mit a Confectionos úr tudomásul vesz, így, „kérem.“ — Punktum. — És csakugyan, a mindennapi próbák dacára, az előadás előtt való nap ki van ugyan nyomtatva az ujságokban, hogy a nemzeti színház primadonnájának ez és ez a Confectionos készítette a ruhákat, valósággal pedig ha tőlük függ, az én feltett Padovani hercegnőm a „Létező küzdelemben“ egy pöndölyben maradt volna, ha Monaszterli utódai nincsenek. Huszonnégy óra alatt csinálták meg a két nagy toilettemet.

Meg tudták velem gyűlöltetni a „kérem, ez nem divat.“ „kérem, ez a divat“ jokkal — Isten bocsássa meg! — a színészetet.

Bizony, bizony, hogy egy szerepünknek megadassuk a savát-borsát, össze kell hordanunk eget-földet. Csak az a könnyebbség, hogy mi színészek — egy végből mérjük.

Az a körülmény, hogy az ischli klausula szerzője függetlenségi testőrséggel venné magát körül, nem változtatna a készülő-felben levő kormány jellegén.

Gróf Wilczek soha sem volt ó-liberális s így csak természetesen, hogy a Lukács fele regime alatt szolgálni nem akar, teljesen eltekintve attól, hogy az új kormány alatt kinek a kezébe kerül a belügyminiszteri tárca.

A főispán távozása Nyitra megye politikai életében változást egyáltalában nem idéz elő. Személyi változások azonban valószínűleg lesznek a vármegyében.

Igy már eddig is, mint bizonyos dolgot emlegetik az alispáni széknek új emberrel való betöltését. Egy-két főszolgabírónak a kieseléséről is tudni látszanak már bizonyos körök. Szó van továbbá a főjegyzői állásnak egy notórius ó-liberális egyennel való betöltéséről.

A mi a főispán utódját illeti, arra nézve nagyon különbözők a kombinációk. Legtöbb hirtelre talál az a nézet, hogy egy nyitramegyei ó-liberális embert állítanak a megye élére.

A néppártot mindezek a hírek nem izgatják. Sőt egy némely személyváltozás a tisztviselői karban, a mi nézőpontunkból és bátran mondhatjuk a szolgálati érdek szempontjából is nagyon óhajtható lenne.

Tudósítóinkhoz. Mely hála érzettől indítva szívvel köszönjük a Nyitramegyei Szemle tudósítóinak buzgó érdeklődését és szolgálatkész-ségüket, melylyel a múlt év folyamán a lap tartalmát élénkíteni és gazdagítani szívesek voltak. Legyen szabad támogatásukat a beköszöntött új évre nézve is kérnünk. Minden érdekesebb személyi hír, minden a közélettel érintkező mozzanatot, mely akár a politikai, akár a társadalmi és gazdasági teret, főképp a szövetkezeti tevékenység körében felmerül, szívesen látott vendég a Nyitramegyei Szemle hasábjain. XIII. Leo pápa mon-dotta, hogy a hírlapírók a történelem mehei. A körülöttünk folyó élet, egy része a történelemnek. Ha szorgalmasan összegyűjtjük az eseményeit, mézet termelünk az utókor számára, mely a mi feljegyzéseinkből fog tanulságot és lelkesedést meríteni, de a jelenkor számára is, mert a közön-ség nem csak a cikkekből tanul, hanem az apró kis hírekből is, a melyek néha több tanulságot rejtenek magukban, tartalmasabb gondolatokat vil-logtatnak meg, mint a hosszú cikkek és fejtege-tések.

Szalljon tehát minél több méh az életese-mények virágaira, a melyek sokszor tövisek ugyan, de a bennök rejlő tanulságra nézve — virágok. Boldog új évet!

Kinevezések. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök *Jeszeniczky* Vilmos lipótvári fegyintézeti fegyőrt eddigi alkalmazása helyén valóságos fegyőrré;

A nyitrai pénzügyigazgatóság *Klemanovics* János érsekújvári díjtalan adóhivatali gyakor-nokot állomáshelyén való meghagyása mellett ideig-lenes minőségben segélydíjas adóhivatali gyakor-nokká nevezte ki.

Eljegyzés. Borsodi és katymári *Latinovits* Máriusz, *Latinovits* Pál volt főispán, bácsborsodi nagybirtokos és neje néhai *Stiborszky* Jeanette fia, eljegyezte *Studinka* Márta úrléányt, *Studinka* Zsigmond p. ú. tanácsos, felügyelő és neje szül. babocsai *Horváth* Ilona leányát Pozsonyban.

Mészáros Béla m. kir. pénzügyi számtiszt eljegyezte *Thaller* Gizella úrhölgyet Trencsénben.

Fábián József trencsényi MÁV. mérnök jegyet váltott *Hahn* Antónia úrléánnyal, néhai *Hahn* János hadbíró-alezredes leányával.

Meghívó. Január hó 2-án d. e. 11 órákor a kath. kör helyiségében a Nyitra és Vidéke Szövetkezeti Népáruház rendkívüli közgyűlést tart, melyen a megjelent tagok számára való tekintet nélkül fontos döntés történik a szövetkezet jövője és anyagi érdekeinek megóvásáról, melyre tiszte-lettel meghívja az Igazgatóság. — Napirend: 1. Igazgatósági jelentés. 2. Igazgatósági tagválasztás. 3. Tagfelvétel. 4. Indítványok.

Nyitramegye városainak állami segélye. A városok részére az 1909. évi költségetetésben megállapított 2 millió korona szét-osztásáról az egyes városok között, már megtör-tént az intézkedés. A segélyösszegekből *Nyitra városa* 15.000, *Érsekújvár* 5500, *Szokolca* 4500 koronát kaptak. A szomszédos Trencsénmegye székvárosának, Trencsénnek 5000 korona jutott. Az állami segély, mely a kormány terve szerint foko-zatosan 8 millió koronáig fog emelkedni, a jövőben is a most megállapított arányban fog a városok között felosztatni.

Alakuló közgyűlés. Nyitra város új képviselőtestülete f. h. 31-en alakult meg. *Tur-chányi* Ödön alispán az alakuló közgyűlést dél-előtti 1/211 órákor nyitotta meg a városi székház nagytermében. Az alispán ez alkalommal utalt a képviselőtestület működésének fontosságára s rá-irányította a képviselőtestületi tagok figyelmét a küszöbön álló tisztújításra, a mely úgy a város legéletbevágóbb érdekeivel érintkezik.

A képviselőtestület virilis és választott tag-jai névsorának felolvasása után, az alakuló köz-gyűlés az egyes bizottságokat alakította meg.

Végül az alispán a képviselőtestületnek bol-dog új évet kívánva, a közgyűlést berekesztette.

Adakozás. A nyitrai vármegyei közkör-ház elmebeteg osztályán folyó évi december hó 23-án rendezett karácsonyfa ünnepélyhez szíves adakozásaikkal hozzájárultak: *Kútvaszer* István 20 kor., dr. *Franciscy* Lajos 10 kor., *Tombor* Kornél 10 kor., *Kramer* Adolf fiai cég 10 kor., *Huszár* István 5 kor., *Ott* András 10 kor., *Bründl* János Bpest 10 kor., *Schottola* Ernő Bpest 10 kor., *Garai* Samu Bpest 20 kor., mely szíves adományaikért a betegek nevében köszönetét ez uton fejezi ki, a nyitrai vármegyei közkórház igazgatója.

Legényegyleti ünnepség. A nyitrai kath. legényegyesület december hó 26-án szerez-tett elnöke *Kútvaszer* István apátkanonok tiszte-letére igen sikerült ünnepséget rendezett. Az egyesület tagjai mindenekelőtt egy kifejezettes előképben mutatták be hódolatukat elnöküknek, akit *Filkorn* Jenő másodelnök szívből jövő szavak-kal üdvözölt. *Kozák* István talpraesett szavalata után színe került „A komédiások” című életkép, melyet a szereplők igen ügyes alakítással adtak elő. Az elnök a tiszteletére rendezett bensőséges ovációt meleg szavakkal köszönte meg.

A nyitrai m. kir. pénzügyigaz-gatóságnál a hivatalos órák 1910. évi január hó 1-étől kezdve további intézkedésig köznapo-kon d. e. 8 órától 12-ig, d. u. 3 órától d. u. 5 óráig; vasár- és ünnepeken d. e. 9 órától 11 óráig tartatnak.

Halálozás. Özv. *Pfeiffer* Félixné szül. *Baumgartner* Mária nagybirtokos úrnő rövid szen-vedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után Meránban, életének 67 évében elhunyt. A boldogultban *Lóskay* Gáborné szül. *Pfeiffer* Irma édes anyját, *Lóskay* Gábor es. és kir. altornagy anyósát, *Pfeiffer* Miklós nyitraegyházmegyei ál-do-zópap, a feiburgi egyetem hallgatója nagyanyját gyászolja.

Kiszsámbokréthy Zsámbokréthy Pálné szül. *medusi Mednyánszky* Józsa 59 éves korában Vág-hídon meghalt. Az elhunytban dr. *Zsámbokréthy* Tivadar trencsényi törv. bíró és *Zsámbokréthy* Gusztáv százados édes anyjukat, *Csefalvay* Lehel főhadnagy anyósát gyászolják.

Kramer René, *Kramer* Sándor és neje szül. *Ehrenfeld* Flóra leánya f. hó 29-en 10 éves ko-rában, rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. — Béke poraikra!

Új bizottsági tagok. Trencsén vár-megye törvényhatósági bizottságának múlt hó 21-en tartott téli rendes közgyűlésén, a *közigazgatási* bizottság tagjaivá megválasztottak: dr. *Gyuriss* Emil, *Mednyánszky* László, *Szalavszky* Gyula, *Sipeky* Sándor, dr. *Schleizinger* Gyula.

Az igazoló választmány tagjaivá pedig megvá-lasztottak: *Rényi* István, *Thurzó* Dániel, *Sztrechay* Gusztáv, *Ujfaluzy* László és dr. *Pető* Béla.

Táncestély. Az „Érsekújvári sport-egyesü-let” 1910. évi január hó 8-án az „Arany Orosz-lán” szálló termeiben jégpálya alapja javára tánc-estélyt rendez. Kezdeté este 9 órákor. Személyjegy 4 k., Családjegy 10 kor. Felülfizetések köszönet-tel fogadtatnak.

Maró Gergelysajtópöre. A darabont-kormány idejében nagy feltűnést keltett *Surányi* Károly kaposvári tanárnak egy Maró Gergely ál-név alatt kiadott naptára. A nagy felháborodás következtében, amit ennek a naptárnak megjele-nése idézett elő, a közoktatásügyi miniszter el is helyezte *Surányi* Károlyt a körmöcbányai főreal-iskolához. Természetesen a tanárok itt sem fogad-ták őt szívesen és *Angyal* Béla tanár erős táma-dást intézett ellene egy Körmöcbányán megjelenő újságban, amelyben többek közt züllött embernek mondotta és olyanak, aki nem méltó arra, hogy gyermekek nevelését bizzák rája. A közlemény miatt *Surányi* Károly sajtópert indított az időköz-ben nyugalmába vonult *Angyal* Béla ellen. A sajtó-perben a befejezett vizsgálat után a panaszos tanár vádindítványára a büntetőtörvényszék vád-

tanácsa *Angyal* Belát rágalmasz sajtóvétségeért vád alá helyezte és az ügy főtárgyalását esküd-t-bírótság elé utalta.

Az újévi gratulációkat a keresztény nőegylet javára a következő családok váltották meg: *Sáffar* Antal és családja 4 kor. *Verebély* Géza és neje 4 kor. *Riszner* Károly és neje 3 k. *Tombor* Kornél és neje 2 kor. *Dr. Barta* Ignác és neje 2 kor. *Dr. Muneis* Lajos és neje 2 kor. *Benes* László és családja 2 kor.

Istenitisztelek és vadászat. Nemes-perkről írják lapunknak, hogy ott f. hó 19-en vasárnap délelőtti rendezett hajtóvadászatot *Barna* Alfred assakürthi körjegyző, melyen a nyitrai és privigyei főbírák is résztvettek. Legkevésbé sem épületes dolog, mikor a nép vezetésére hivatott urak semmibe sem veszik az egyház parancsát, a nép érzelmeit és azt megbotránykoztatják az által, hogy nemcsak maguk ostentatíve nem vesz-nek részt az istenitiszteleken, de még a népet is elvonják attól.

A Krizantínok és cseresznyefák exaltált légköréből hozott nekünk tarka meséket *Zombori* Béla Gyula keletutazó s elfogja azokat mondani tanítványaik ifjuságának földrajzi, ter-mészetrizai, néprajzi, népmeséi, éghajlati vonat-kozással. De a kath. legényegylet meghívására az egyesület javára célzott két estélyen 3-án és 4-en hétfőn és kedden a japán nép társadalmi életének összes mozzanatát, a *japánok egész lét-világát* tárja elének másfélévi közvetlen tapasztala-tainak eredményeképp a jeles utazó. Az érdekes szabad előadásokra felhívjuk az érdeklődők figyel-mét. Az előadások este nyolckor kezdődnek. Mindkét estére érvényes belépőjegy számozott ülőhelyre 1 kor., állóhelyre 60 fill, egy estére 60 fill. illetve 40 fill. Jegyek előre válthatók *Hu-szár* István, *Braunsteiner* Mihály, *Verebély* Géza üzleteiben és az egytel m. elnökénél a plebánán.

Katholikus népszövetségi mozga-lom. A *nagytapolcsányi* katolikus népszövetség-nek karácsony másodnapján tartott gyűlésén *Gramantik* Ágoston másfélórás beszédben ismertette a népszövetségnek ez évi országos és helyi ter-jedését és működését. *Nagytapolcsányban* a tagok száma 230-ról 375-re emelkedett. Szóló a katho-likus lapok terjesztését tartotta elsőrendű feladat-nak, azért behozta az „Uj lap”-ot, amely napon-kint 70 példányban kelt el, — továbbá — a helybeli tót nemzetiségi bank üzemeinek ellen-súlyozására — terjesztette a hazafias „Krestan”-t, amelynek helyben 70, a közeli falvakban 74 új előfizetőt szerzett. — A régi tagok és előfizetők a jövő évre is megmaradtak és így a jövő évben megint nagyobb előhaladásra van kilátás.

Parcellázott egyházi birtok. A nyitrai székeskáptalan az Assakürth melletti Püs-pökfalu község határában fekvő mintegy 160 kat. hold kiterjedésű birtokát az ottani kisgazdáknak bérbe adta, a kik a birtokot maguk közt bépar-cellákra osztják fel. — Valóban nincs helyesebb, humanusabb dolog, mint a föld népének adni ki a birtokot, melyet a tulajdonos hazi kezelésben meg nem bírhat. A keresztény nép földéhséget, melyet legtöbbször a szükség, a nélkülözés szül, okos bérletrendszer által lehet csak és kell is lecsillapítani.

Nyilvános nyugtázás. A nedanóczyi községi elemi iskolában karácsony másodnapján megtartott dalversenyen a következők voltak szívesek felülfizetni: *Turcsék* Jánosné, *Turcsék* János, *Vrba* József, *Mericsnyik* Imre 80—80 fill-érjével. Ezen összeg a begyűlt belépti díjakkal együtt (6.10 kor.) az iskolaszék által meghatáro-zandó arányban a szegény tanulók között tan-konyvek beszerzésére fog kiosztatni. Fogadják a szíves adakozók ez uton is köszönetemet *Sze-csánszky* Antal, közs. tanító.

Kath. kör Andódon. *Borz* Lajos kán-tortanító, rövid ott léte alatt sikeres eredménye-ket ért el Andódon. Közel száz taggal megalaki-totta — egyelőre bérházban a kath. kört. A község hálásan ismeri el szorgalmas tanítójának munkásságát és azt jutalmazza is. Legutóbbi köz-gyűlésén alapfizetését 400 koronával emelték.

Népszövetségi közgyűlés. Nyitra-egerszegen, a 292 tagot számláló „Kath. Nép-szövetség” f. é. dec. hó 27-én tartotta évről közgyűlést az új iskola termében oly nagy fokú érdeklődés mellett, hogy nem csak a közgyűlési terem, hanem annak folyosója is zsúfolásig megtelt és így sokan csak az udvarról hallgathatták az épületes közgyűlést.

A beszámolót *Vida* János plebános, mint helyi igazgató tartotta, aki szokott ékesszólásával

s a hallgatók érdeklődését mindvégig lebilincselő ügyes előadói modorával erős vonásokkal ecsetelte a „Kath. Népszövetség” ügy országos, mint helyi működését. — Minthogy a nyitraegerszegi kath. népszövetség tagjainak száma — hasonlítva a közeli hitközségekhez — óriási számot ért el, azért megengedhetőnek tartotta az előadó elnök, hogy községünkben a „Kath. Népszövetség” intézménye a tagok felvételében most már válogatás legyen és nem vesz fel minden jelentkezőt tagul, mert a kath. népszövetség tagjává lenni Nyitraegerszegen ma napság már privilegium és nagy megtiszteltetés. Buzdította az előadó a tagokat, hogy ne csak az összetartás által mutassák ki ragaszkodásukat a kath. Népszövetséghez, de különösen példás magaviselet és minden tekintetben való jó példájuk által bizonyítsák be, hogy méltó tagjai a kath. Népszövetség magasabb intézményének. Az előadó ünnepeltetése után megalakult újból a tisztikar. — Helyi igazgatóvá Vida János plebános, vil. elnökké pedig Berecz András közbirtokos lett. — A nők köréből Lénárt Katalint helyi igazgatónőnek és Hrossó Rozáliát al-igazgatónőnek választották meg.

Jegyzőválasztás. Olé János eddigi segédjegyző, kitűnő képzettségére való tekintettel Andrák község 1909. dec. 18-án egyhangúlag jegyzővé választotta. Működjek soká a község javára!

Táncmulatság. A „Nagytapolcsányi Testgyakorlók Köré”-ből alakult műkedvelő társaság január hó 8-án a „Korona” szálló nagytermében színelőadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Színre kerül: „Tatárjárás” operette 3 felvonásban. Szerzők: Bakonyi Kálmán, Gábor Andor, Kálmán Imre. Karmester: Botka Árpád. Rendező: Abraham Gerő. Az előadás 7 és fél órák kezdődik. Helyárak: az oldal székeken személyjegy 4 kor., az első 3 sorban 3 kor., a többi sorban 2 kor. Jegyek előre válthatók: Platko Gyula könyvkereskedésében. Felülvezetések közönséggel fogadtatnak. A táncmulatságon Galbavy Jancsi zenekara játszik.

A tuzsina szövetkezeti ház felavatása. Mult hó 27-én volt Tuzsina község nagy napja, midőn a közös erővel épült nagy szövetkezeti házat felavatták. Delelőtt 10 órákor népszövetségi nagygyűlés volt, a melyen a tavalyi tagok nagy lelkesedéssel újból beiratkoztak a Népszövetségbe. Delelőtt 2 órák a falu ősz plebánosa Czeizel Ignác nagy ünnepélyességgel bejelentette a ház helyiségeit, majd utána gyönyörű beszédben ecsetelte a nap fontosságát. Greschner J. után Schwartz István ügyvédjelölt fejtegette magvas, szép beszédben a szövetkezet célját. Ekkor jött Bresztyenszky Kálmán országgy. képviselő, a kit nagy ovációval fogadtak. Szép beszédjét többszörös tomboló éljen szakította félbe. A község valóságos rajong a népszerű képviselőért. Pedig a község eddig nem volt néppárti. De ily áldozatkész képviselő, mint Bresztyenszky meghódította a tuzsinaikat.

Szuljovszky Dezső szímatol. Az összekuszalt politikai helyzet kétségtelenül legfelmesebb szemlélője Szuljovszky Dezső, volt kir. bizt. Mint Nagytapolcsányból értesítenek, Szuljovszky máris erősen szövögeti jövőendő dícsőségének rózsás szálait s Tökésújfalun nemes gondolkodású gazdájának felajánlotta szolgálatait. No lám, ki hitte volna, hogy még Szuljovszky Dezső is remélhet?!

Trencsentepliz fürdő új tulajdonosa: A „Magyar gyógyfürdő részvénytársaság” e hó 24-én delelőtt 11 órákor rendkívüli közgyűlést tartott Budapesten a „Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság” helyiségében. E közgyűlésen a társaság igazgatósági tagjait megválasztották a következők: Baross Jusztin alispán Trencsén, Elek Pál udvari tanácsos, a Magyar kereskedelmi rt. vezérigazgatója Budapest, Engel Berta orvos neje Nagysurány, Fried Sándor kereskedő Trencsén, Friedmann Béla bankigazgató Trencsén, dr. Galia Rezső fürdőorvos Trencsentepliz, ifj. Kátser Henrik nagybirtokos Trencsén, dr. Pető Béla ügyvéd Trencsén, dr. Smialovszky Valér Trencsénvármegye főispánja Trencsén, Vajda Imre a Magyar kereskedelmi rt. h. vezérigazgatója Budapest, dr. Weisz Ede fürdőorvos Pöstyén. — A felügyelő bizottság rendes tagjai: Baross János főszolgabíró Illava, Bauer Emil földbirtokos Cabaj, Bodó Péter a gróf Erdődy uradalom igazgatója Hólak, Kátser Miksa háztulajdonos Trencsén, Kopeczek György építész Budapest, — pötagjai: Fiszla Rezső községi bíró Trencsentepliz és Kálmán Henrik a Magyar kereskedelmi rt. főkönyvelője Budapest. — Az igazgatóság ugyane napon meg-

tartott alakuló ülése az igazgatóság elnöke Elek Pál udvari tanácsos, alelnöke pedig dr. Smialovszky Valér és Vajda Imre igazgatósági tagokat választotta meg. — Az igazgatóság intézkedett egyúttal, hogy Trencsentepliz fürdőnek már folyamatban levő átvetele a legsürgősebben befejeztessék és a legközelebbi időben fogja megállapítani annak a tervnek nagy vonalait, melynek szem előtt tartásával kívánja a legsürgősebb átalakításokat és javításokat hazánk e nagyirhú fürdőjének fellendítésére megkezdeni.

Gyermekfelruházó ünnep Pöstyén-fürdőn. A szeretet felemelő, magasatos jegyében folyt le vasárnap, m. hó 19-én este a pöstyéni „Rákóczy-asztaltársaság” karácsonyfa-ünnep. A társaság, mely Pöstyén polgári elemeit egyesíti, 52 gyermeket ruházott fel tetőtől-talpig. Az ünnepen az állami elemi iskola növendékeiből alakult kar keltett méltó feltűnést, melynek négyzólamu, precíz és tiszta énekelőadásait a nagyszámú megjelent előkelő közönség zajosan megeljenyezte. Az ünnep szónokai Almásy Nándor és Palló János lelkes szavakat intéztek a kisdedekhez és lendületes beszédben méltatták a szeretet aktusának jelentőségét megköszönve a közönség áldozatkészességét. A szép siker nagy részben Partos Etta úrhölgy érdeme, aki fáradságot nem ismerő buzgalommal szolgálta a jótékony célt.

Közigazgatási bejárás. A Galgóc és Nagytapolcsány között tervezett vasút közigazgatási bejárása e hó 20 21 és 22-én tartatott meg Galgócon. Nagyrippényben és Nagytapolcsányban Szűts Andor minisiteri titkár vezetése alatt a politikai hatóság, valamint az érdekelt községek és birtokosok részvételével. A vasut, a mely a két város közvetlen összeköttetésén kívül népes és nagy termelőképesseggű vidék előhaladását és felvirágzását célozza, Galgóc vasut állomásról kiindulva Szentpéter, Fornószeg, Gellénfalva, Alsóvásárd, Aszakürth és Merőce községek érintésével az úzbéghradonai vasutba torkollik, a melyel egyirányban Püspökfalva, Káp, Nezsletterrippény és Nagyrippény községeken áthalad és aztán Pacolaj, Nagybodok, Csitár, Úrminc, Nagydorván és Nyitraérméti községek érintésével a nagytapolcsányi vasuti állomáson végződik. A vasut engedélyese Uherek László pöstyéni vállalkozó, a ki a Pöstyén—Verbói vasutat építette.

Az aradi vesztőhely sorsjátéka. Az aradi vesztőhely megváltására és méltó megörökítésére alakult 13-as bizottság által rendezett tárgysorsjáték rohamosan közeledik a befejezéshez. A húzást január hó 8-án este 7 órákor okvetlen megtartják a Várméhszabolta sorsolási termében. politikai biztós jelenlétében. Az 1 koronás sorsjegy a húzás napjáig kapható minden tőzsdében és megrendelhető a bizottság központi irodájában: Budapest VII. Akácfa-u. 39. A sorsjáték főbb értékes nyereménytárgyai a régi Nemzeti Színház előtt épült csinos kiállítási helyiségben mindenkor megtekinthetők.

Kéménytűz. M. hó 22-én este fel nyolc óra tájban Schiller Henrik kávéháztulajdonos házának egyik kéményében a korom kigyulladt. A helyszínre érkező tűzoltók a tüzet lokalizálták, még mielőtt a tüzeskorom kárt tett volna az épületben.

A foszfortartalmú gyufák gyártása. Az emberi egészségre nézve egyike a legártalmasabb iparágaknak a foszfortartalmú gyufák gyártása. A fehér foszfor borzasztó betegséget okoz, a foszfornekroziót, melynél a csontok elhalnak, gennyedések lépnek fel, s ezek következtében a betegség áldozatául esett ember a legnagyobb kínok között pusztul el. Svájc, Németország, Franciaország, Hollandia és Olaszország a foszforos gyufagyártást reg megtiltották.

Nálunk ezt az iparágat még szabadon üzik, de a nagybittsei gyufagyárnál előfordult mérgezési esetek remélhetőleg nálunk is tiltó, vagy legalább megszorító rendszabályokra fognak vezetni. Dr. Giesswein Sándor neppárti orsz. képviselő ez ügyben a következő interpellációt jegyeztette be a képviselőház interpellációs könyvébe: A nagybittsei gyufagyár alkalmazottainál tömegesen fellépő foszformérgezés sürgősen követeli, hogy Magyarország is kövesse a többi európai államokat abban, hogy a gyufagyártásnál a fehér foszfor alkalmazását törvényhozással megtiltsa. A nemzetközi munkásvédelem magyar csoportjának eziránt való ismételt felterjesztéseit a kereskedelmi minisiterium azzal az indokolással utasította el, hogy miután Ausztriában a tilalom nem áll fenn, a magyar ipar veszélyeztetése nélkül hasonló tilalmat nálunk sem lehet élethebe léptetni. Azonban Ausztria ezt a tilalmat már

meghozta s így Európában Magyarország az egyedüli állam, mely a munkásvédelem érdekében ezt az intézkedést meg nem tette. Kérem tehát a tisztelt kereskedelmi minisiter urat:

1. Van-e tudomása arról, hogy a nagybittsei gyufagyárban fiatalok egyének néhány évi alkalmazás után a foszformérgezés legelőhaladottabb mértékében megbetegedtek?

2. Micsoda óvó intézkedések történtek ennek elhárítására?

3. Minthogy a foszformérgezés teljességgel csak a fehér foszfor alkalmazásának megtiltásával kerülhető el, kíván-e a tisztelt minisiterium sürgősen lépéseket tenni az iránt, hogy a törvényhozás e tilalmat törvényszankcióval biztosítsa?

Pöstyénfürdő milliói. Pöstyénfürdő bérli a Winter Sándor és fia cég, mint halljuk, a gróf Erdődy uradalommal a bérlet tekintetében újabb megállapodásra jutottak. A cég ugyanis kötelezettséget vállalt Pöstyénben néhány éven belül több millió kor. értékű befektetéseket eszközölni. Ezzel szemben a cég bérleti szerződése 45 évre biztosított. A befektetések sorozatát a fürdőszigetén tervezett modern fürdő és téli szálloda építkezése fogja már a közeljövőben megnyitni, ami egymagában 2 millió koronára van felvéve. A tervek már az uradalom részéről is felülvizsgáltattak és jóváhagyattak úgy, hogy az építkezés előreláthatólag már a jövő tavasszal megindul. Ezen kívül számos olyan újítás van tervbe véve, mely a közönség fokozott igényeit is minden tekintetben ki fogja elégíteni. A bérli cég, mint értesülünk ezen nagyszabású tranzakciók könnyebb lebonyolítása céljából, már legközelebb részvénytársasággá alakul át.

Elgázolás. Quitt Zsigmond kocsisa, Kovács Lukács f. hó 30-án delelőtt szekerevel vigyázatlan hajtás következtében elütötte Kohn Hani zug-utcai lakosnőt. Az asszonynak komolyabb baja nem történt, csak éppen hogy besározta magát.

Mérgező szengáz. F. hó 30-án delelőtt Váci János gázgyári alkalmazott a Tóth Vilmos-utcában egy gázcső átvágásával foglalkozott. A kiömlő szengáz, míg munkájával teljesen el nem készült, kénytelen volt magába szívni. Gyöngébb szervezeti ember lévén, elájult. A kapu alatt fekvő találták a járó-kelők. A rendőrség a kórházba szállította a gázmunkást, hol a szerencsétlen 2 órák kisenvedett.

Tűz a kefégyárban. Nem olyan nagy-mérvű tűz volt, hanem csak szobátűz, a melyről alig tud valaki. Talán még a tűzoltóság sem. Mult hó 22-én este munkából a személyzet anélkül távozott, hogy bevárta volna, míg a tüzelőfa a kályhában el nem hamvad. Így a kályhából kipattant szikrák a közelben felhalmozott kefé és ecsetárakra estek. A gyűlékony anyag tüzet fogott és körülbelül 1400 kor. értékű kefé és ecset hol elégett, hol meg hasznavehetetlen lett. A tüzet a házbeliek oltották el. A kár biztosítás útján részben megtérül.

A szesz ereje. Kinczel István úrményi földművesnek régi vágya volt felrándulni Nyitrára, hogy itt nálunk jófajta pálinkát ihasson. Odahaza csak ritkán jut jobb italhoz a szegény ember, azért tervbe vette, hogy kulacsát Nyitrán megtölteti. Majd csinál belőle finom édes pálinkát az ünnepekre. Sorra járta e végből m. hó 21-én a város koreszmáit és kóstolgatta a pálinkát. Az egyik koreszmában talált is igényeinek megfelelő gúgyit. Mindjárt meg is töltötte kulacsát. A sok kóstolgatás megártott a szegény embernek. Az úrménybe vezető út helyett, úgy 6 óra tájt este a Rév-utcába tévedt. De hogy mit keresett ott és hogyan került oda, azt mai napig sem tudja. Elég az hozzá, hogy a Rév-utcába került, hozzá még egy háznak a kapuja alá. Ott ledült és csakhamar el is aludt. Es már jó ideje almodozhatott a boldog karácsonyi ünnepekről, mikor egy rendőr felébresztette és a városházára kísérte. Hogy megszakított álmait tovább szövhesse, kihalgatás után dutyiba került. Másnap, mikor kijőzanodott, az atyáfit szabadon bocsátották. Egy cseppet sem bosszankodott a rendőri beavatkozásért, — ugymond — legalább kedvére kialhatta magát a városházán. De hogy milyen savanyú arcot vágathatott akkor, mikor az üres kulacsot rázogatta odahaza, arról nem szól a krónika. Valami furfangos fickó — lehetséges hogy társait is — legnagyobb szendergése közepette kiürítette a kulacsot és a pálinka helyett vizet öntött bele.

Szolgálati jubileum. *Kutséra Mihály*, a trencsényi m. kir. adóhivatal pénztárosa m. hó 23-án töltötte be állami szolgálatának 25-ik esztendejét. Ebből az alkalomból a kir. adóhivatal tisztikara meleg ünnepi rendezett, a melyen *Tutócz Béla* ellenőr üdvözölte a tisztársak nevében a jubileumot s stnyújtotta a tisztikar emlékét, mit az ünnepelt megcáztatva köszönt meg.

Gazdasági előadások. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a vármegye területén rendezendő gazdasági előadások ügyében a következő felhívást intézte a községek értelmiségéhez:

Igen tisztelt uram! Nyitramegye egyike azon vármegyéknek, ahol a belterjes mezőgazdálkodás már nem csupán a nagybirtokokon, de a közép és kisgazdaságok egy részében is otthonos lett. A fejlődés tagadhatatlan; sajnos azonban vármegyénknek nem minden részén, nem minden gazdaságánál. Még most is igen sokan vannak olyanok, akik ma is legnagyobb mértékben a régi rendszer követői. Ennek okát egyrészt a kisgazda konzervatív természetében, másrészt pedig a kellő gazdasági tudás hiányában kell keresnünk.

A kisgazdaságok üzemének okszerű átalakítása és a haladás útjára terelése pedig a nemzet anyagi előhaladásának, erőfejlesztésének egyik fő feltétele, tehát elsőrendű nemzeti kérdés; együttes erővel kell tehát arra törekednünk, hogy földművelő osztályunk kiképzését elősegítsük. Ezen cél elérésére legeredményesebbnek a művelt úri osztály és a nép közötti kapcsolatot létesítése s ennek célravezető eszközökkel való ápolása és fenntartása ígérkezik.

Szükséges, hogy ezen munkából vármegyénk értelmisége hathatósan kivége a maga osztályrészét. Az első lépést az értelmiségnek kell megtennie. — Tettekkel kell meggyőznünk a népet arról, hogy az értelmiség nem ellensége, kiszípolozója, hanem igenis jóakarója és hivatott vezetője a népnek. Meg kell mutatnunk, hogy a kisgazdát nem eszköznek tekintjük céljaink eléréséhez, hanem magunkhoz hasonló, velünk egyenlő nemzeti célokat követő polgártársunknak. Meg kell szüntetnünk a nép és a vezető osztályok közt az elmúlt évtizedekben beállott, az újabb egészségesebb szociális irányzatok folytán némileg ugyan oszladozó, de még mindig elég nagy mértékben meglevő ridegséget! mert csak így remélhetjük, hogy velünk együttérző csoportot fog alkotni közéjük és csak így fogjuk elérni azt, hogy népünk lelke nem fogadjon be a káros szocializmus hamis apostolainak áldatlan és hazug tanításait. Fogjunk hozzá tehát mielőbb és minél buzgóbban népünk oktatásához! Népünk gazdasági felvilágosítása és előbbrevitele a nemzet egész egyetemének érdeke s a nemzet gazdasági függetlenségének kulcsa.

Tanítsuk meg a kisgazdát okszerűen gazdálkodni, hogy meglevő javait céltudatosan kihasználja képes legyen.

Ezen célt vannak hivatva szolgálni az egyesület által évente rendezett gazdasági előadások.

Az előadásokat ezen től folyamán mindazon községekben meg fogjuk tartani, ahol azok megtartására egy-két előadót megnyernünk sikerül. Az ilyen helységekből 5—10 előadásból álló sorozatot kell rendezni, amely felölelné főbb vonásaiban a talajművelést, a trágyakezelést, a növénytermelést, a szarvasmarha- és sertésenyésztést, az állati járványok ismertetését, a takarmányozást, a tejkezelést, a baromfitenyésztést, a gyümölcs-termelést, végül ismertetné a legszükségesebb szociális tudnivalókat, a szövetkezeteket és a kivándorlás kérdését. Az előadások megtartásához szükséges vezérfonál magyar és tót nyelven rendelkezésre áll, úgy, hogy az előadások minden nagyobb előmunkálat nélkül, a vezérfonál egyszerű előadása- vagy hangsúlyozott felolvasásával tarthatók meg.

Ezeknek előrebocsátása után hazafias tisztelettel arra kérjük, hogy a nép ily irányú oktatásában résztvenni kegyeskedjen.

Nem kérünk semmi nagyobb áldozatot, csupán azt, hogy egypár alkalmas napon, legcélszerűbben vasárnap délutánonként, az istentisztelet előtt vagy után, egy-két órát a nép között tartózkodva, azt oktatni sziveskedjen.

Amennyiben pedig ezen csekély áldozat keresztülvételében valami gátolna, ne tessék kérelmünket közönyösen felretenni, hanem kegyeskedjen ismerősei köreiben az előadások megtartására oly egyént megnyerni, aki ezen, mondhatni csekély munka teljesítésére vállalkozni hajlandó.

Bar az előadó urak egyrészenél számítunk, az egyesület szerény anyagi eszközei kiméltése szempontjából, a díjazás nélküli önzetlen hazafias közreműködésre, nem zárkozunk el az elől sem; hogy egyes esetekben az előadó urak fáradozását

szerény tiszteletdíjjal, esetleg utiköltségek megtérítésével, honorálja egyesületünk.

Ismételnénk kérjük, méltóztatásuk kérésünket teljesíteni és mielőbb, lehetőleg postafordultával közölni egyesületünkkel, hogy az előadások megtartását magára vállalni méltóztatik-e? amennyiben pedig ezt nem tehetné: kit méltóztatott e feladat teljesítésére megnyerni. Végre pedig közölni kérjük egyesületünkkel azt is, hogy az előadásokat mely községben és mely időben óhajtaná megtartani? Hazafias üdvözléssel Mezey Gyula, kir. tanácsos, elnök. Sándorházi Lajos, titkár.

Tombola-estély. A privigei katolikus legényegyesület 1910. évi január hó 1-én este 8 órakor az építendő színház-alap javára a privigei Kaszino nagytermében tombola-estélyt, továbbá 1910. évi január hó 6-án vizkereszt napján este 8 órakor ugyanott táncos egybekötött műkedvelői színelőadást rendez. A tombola-estély belépti díja 1 korona. A színelőadás belépti díja I—III. sor 1,60 kor., a többi 1,20 kor., állóhely 80 fillér. A tombolaestély műsora: 1. A haragos feleség. Vig monológ, előadja Balazsovits Mariska. 2. Egy költemény. Szavaltja: Czibulka Miklós e. t. 3. Potya-jegy. Vig monológ, előadja Májor Károly. 4. Tombolajáték, melyen igen szép, izléselesen összeválogatott, trefás, java részben azonban praktikus és értékes tárgyak lesznek kijátssza. A január hó 6-iki színelőadás színre kerülnek: A tanácsos úr alma. Irta Zambey Béla. Karácsonyi játék egy felvonásban, és Hol a férj? Potiértől egy nagyon trefás vigjáték.

Trencsény megye tanügye. Trencsény vármegye közigazgatási bizottságának f. hó 14-én tartott ülésében a kir. tanfelügyelő jelentése szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter több állami iskolának segélyt engedélyezett dologi kiadásokra; *Csöri Piroska* horoci tanítónő Fenyőkosztolányba helyezte át; *Pataki Katalin* a vágbesztercei állami óvodához óvodónőnek kinevezte és a rossz bérhelyiségben elhelyezett felsőnépiskolai iskolának új épület felépítése által leendő rendezését 1912. évre kiállításba helyezte, a miben azonban tekintettel az iskola tühnetlen állapotára a bizottság nem nyugodott meg és az iskolának azonnali felépítését ismételnék kérte. *Adamecz Margit* a felsőbörői r. k. iskolához tanítónőnek megválasztott. A vágbesztercei r. k. iskolánál dicsegetesen működő *Hrubisko* Ludmilla tanítónőnek a F. M. K. E. által adományozott 80 korona jutalom ünnepélyesen átadott. A puhói r. k. iskola kizárólag magyar tannyelvű és a tanerők jelesen működnek. Ugyancsak jó a taneredmény a lednicronai r. k. ismételi iskolában és nemkülönben a perecsnyszabadai állami iskolában, a melynek tanterme nem tulzsufolt, mert csak 57 gyermek jár iskolába és 68-nak lenne helye. A lednicronai iskola tulnépes azért, mert a szomszéd falvakból is oda küldik a tanköteleseket; ezért Magasi községben egy új iskolának felállítását tárgyalás megindult, a hová Medne és Kiserdő tankötelesei is befogadtatnának.

Kisdívenyben állami iskolának szervezése iránt a miniszterhez felterjesztés intézettek. Alsószalánai községi iskolának létesítése iránt a főszolgabíró eljárásra utasított. Ujbesztercen és Deményben a r. k. hitközségek második tanítói állásokat szerveztek, de a miniszter fedezet híján megtagadta az államsegélyt. A bizottság felír a miniszterhez, hogy az államsegélyt sürgősen engedélyezze, annál is inkább, mert ugy a második tanítói állások szervezése, mint pedig az iskola-épületek kibővítése hatóságai sürgetésre történt, most pedig a miniszter teszi lehetetlenné az iskolák működését. Ujhelyszabadin állami iskolák felállítását keretik. A járási főszolgabírák felhívtak, hogy minden iskolában állapítsák meg, milyen a tannyelv s az erről szóló kimutatást terjesszék be.

Az Élet. A karácsonyi számmal szépirodalmi és kritikai hetilapunk, az Élet befejezte első évi pályafutását.

Irodalmi szintjára emelkedve az Élet a lefolyt év alatt az irodalmi irányzatokból csak azt választotta ki, a mi sem hitbeli meggyőződésünket, sem erkölcsi józlesünket nem sérti. Megmutatta, hogy irodalmi életünk mai útvesztőjében is lehet szórakoztató és tanulságos hetilapot szerkeszteni, szépirodalmi termékeket alkotni — fertőző anyag nélkül.

Az Élet karácsonyi száma ünnepi köntösben jelent meg s írásban és képekben egyaránt mint elsőrangú szépirodalmi alkotás mutatkozott be.

A kiválóan sikerült szám tartalma a következő: A mi karácsonyunk, *Dr. Prohászka Ottokár*. — A nápolvi követek, *Tarcsai György*. — Karácsonyunk, *Nil*. — Bethlehem csillaga (Halley-féle

üstökös). *Tellow Commoner*. — Hallgat a dal, *Lampert Géza*. — Az automobil és a selyemkendő, *Szemere György*. — Virágzó renaissance festészet Rómában (II.) *Fieber Henrik*. — Karácsony, *Auer István*. — Tamás hadnagy órangyala, *Kálnoki Bedő Béla*. — Az első szerelem, *Szendené Dárday Olga*. — Téli est, *Endrődy Sándor*. — Az oszonna, *Domonkos István*. — Szalmazsákon. (Karácsonyi álom.) *Zsoldos László*. — A herceg frakkja, *Krúdy Gyula*. — Apróbb közlemények és szerkesztői üzenetek fejezik be a gazdag tartalmú füzetet.

Az Élet II. évfolyamának első regénye a „Harmatos Rózsa” lesz, melyet a fiatal írói nemzedék egyik legtehetségesebb tagja *Móricz Zsigmond* írt az Élet számára.

A nagy kedveltségnek örvendő hetilap előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor., egy hónapra 2 korona. Egyes szám ára 50 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Halálos végű szóváltás. Elecske községben mult hó 18-án Grünfeld Antal okl. gazdasz és gazdasági gyakornok szóváltásba elegyedett Barta Mátyas béresszolgával. Perpatvar közben a gyakornok kétszer rálőtt a szolgára, a kit azonban el nem talált. A feldühödt szolga erre egy husángot kapott fel, s azzal úgy fejbe vágta Grünfeldet, hogy a szerencsétlen embert nyomban elborította a vér s néhány óra múlva kiszvedett.

Eltűnt vadászfegyver és táská.

Egy budapesti Nimród m. hó 19-én Ersekujváron át Nagybossányba utazott s míg a vonatra várakozott, vadászfegyverét és táskáját az érsekujvári állomás éttermének ajtaja mellett helyezte el. Nagy volt azonban a meglepetése, mikor a vadászathoz szükséges kelleknek csak hűlyt helyére akadt. Jelentést tett azonnal a rendőrségnek, mely a tettesek Weisz Szigfrid, Neumann David és Goldstein György nyitrai kereskedősegédek személyében még az éj folyamán kinyomozta. Sikerült is őket lefűlelni még mielőtt tovább utazhattak volna Nyitára. Mind a hárman beismerő vallomást tettek. Úgyük a járásbírósnál van.

Eltogott albaró. Mult hó 20-án az az érsekujvári vasuti állomáson a vendégek között az étterem egyik pincér felismerte egyik régi ismerőst, a ki még Póstyében kölcsönzött tőle 45-frt-ot s azután elszellett. Báró Luzsinszky G. Z. Józsefnek hívatta magát. A pincér itt szép csendesen felszólította a báró urat tartozása kiegyenlítésére. A meglepett báró új színtelen csendesen felajánlotta a pincérnek összes pénzét 3 forintját, arany evikkerjét és malaclopóját. A pincér azonban így nem egyezkedett es rendőrről kiáltott. A megijedt báró eszeveszett futásnak eredt s Birkaláb felé vette útját, utközben eldobalta magától névjegyeit, de ezzel se tudta megkönyviteni helyzetét és gyorsabbá tenni a lábát. Elcsúsztak. Kiderült, hogy se nem Luzsinszky, se nem báró, hanem egyszerű Zambó Géza. Foglalkozására nézve — úr. Az új lenyomat felvételénél nagy jártasságot árult el.

Hol lehet készíttetni olcsón fehérneműt? A nyitrai irgalmas nővérek zárdájában ez évi október hó 1-én megnyitott varrósiskola elfogad megrendelést mindennemű kézi munkára, úgy mint fehérnemű varrása és díszítésére, úgy szintén himzési munkára. A varrósiskola a zárdá főnöknőjének felügyelete alatt áll, a ki a megrendelések pontos teljesítéséről is gondoskodik.

Nagyrabecsült vevőinek boldog új évet kíván Poór cukrász.

A FMKE kávéház t. látogatóinak őszinte mely köszönetet nyilvánítja s az elforduló alkalmából boldog új évet kívánva, továbbra is nagyrabecsült pártfogásukba ajánlja magát. — Nyitra, 1909. december 31. *Sarlay Elek és neje.*

Színház.

Szerdán f. hó 22-én másodszer adták az Erdészleányt. Az érdeklődés ez este Szőreghy, Aradi és Bay felé irányult. Szőreghy teljes eleganciával tolmácsolta a mindenkihez leereszkedő uralkodót, Aradi mint a bércék és havasok királynője enekszámaiban ragyogtatta a tudását, játéka pedig lebilincselően naiv és szívhez szóló volt. Bay ezuttal teljes tudását vitte be enekszámaiba és különösen Galgóczy Emmávali duettjei sikerültek elragadóan, Galgóczy Emma maga a megtesztelt előkelőség, minden mozdulata valóban finom. A cigányleány szerepében Beleznay alakja pompásan érvényesült, játéka azonban helyenkint túlzott. Rátkay humora tetszett. Általában az elő-

adás sikerült, a többi szereplők kisebb szerepeiben. a kar és zene szintén dicséretet érdemel.

23-án Casanova került színre. Ez est referádáját Szőreghy és Aradi foglalják le. Énekszámok nem kis hatást keltenek, s különösen duettjeik sikerültek fényesen. Játékukat szintén dicséret illeti. Szőreghy mint Casanova valóban olyan volt, kinek egy nő sem képes ellentánni, Aradi pedig hármass szerepében olyannak bizonyult, kinek még Casanova sem akart ellentánni. Rátkaynak szintén dicséret. Bay Pietro szerepében szépen alakított, s énekszámjai sikerültek voltak. Kisebb szerepeikben a többi szereplők is jók voltak.

28-án szerdán este A remete csemettyűje volt színen. E vig operette szép sikert aratott. Az énekszámokban Aradi és Galgóczy Emma, Bay és Galgóczy Lajos vetekedtek egymással. Aradi a társulat csalogánya, ragyogtatta gyönyörű hangját, játékának melegevel és közvetlenségével párosítva azt, Galgóczy Emma szóló számainak nehezségein teljes könnyedséggel és sikerrel diadalmaszkodott, s különösen Galgóczy Lajosnál duettjei sikerültek nagy hatást kelteve. Galgóczy Lajos valóban tehetség az ének terén, mely szép jövővel kecsegtet, csak játékában van kifogásolni való, nincs otthon még a színpadon. Bay szokott jó volt. Rátkay játéka nem teljesen kifogástalan, hogy azzá legyen, csak a helyenkénti túlzásokról kell leszoknia. A kar jó, a zene hatásos, csak helyenként erős volt az ének-számok rovására.

E darabokkal végződött az 1909. évi színi szezon, s most midőn bemegyünk az új évbe, nem mulasztatom el ez alkalommal, hogy Szabónak és egész társulatának boldog új évet ne kívánjak azon reményekben, hogy ők a jövőben is a mulat fogják nyújtani, mely esetben mi ép ugy meg leszünk velük elégedve a jövőben, mint voltunk a múltban.

—l —n.

Irodalom.

István bácsi naptára 1910. évre.

A nagyemlékű népnevelő Majer István által alapított s jelenleg *Hudyma* Emil, fős. tanár által szerkesztett régi, jó nevű István bácsi naptára most hagyta el a sajtót a következő, változatos tartalommal:

Magyar ember Arany ABC-je: Kuthen. Távol egymástól: Domonkos István. Az én testvéreim: Vissnyovszky Rezső dr. Az örökimádás temploma Budapesten. A torokói csárda: Vissnyovszky Rezső dr. Egy anya fájdalma: Vida József. Gróf Benyovszky Mórca. A messzinai föld-rengés. A becsület: Stibló Lajos. A téli esték: Petőfi Sándor. A balatonrendi csipkeverő iskola. II. Abdul Hamid és az ifjú törökök. A hollandi trónörökös születése. Szövetkezetek. Bessenyei. Képek a Mária-Nosztrai feyházból. Óvakodjunk a szocializmus alprófétáitól. A kormányozható lég-hajó. A nagyszombati kath. legényegylet 50 éves története: Veszely Géza. Alkalmi óda: Veszely Géza. Asszonyok falva. Morelli Gusztáv. A pozsonyi szent Erzsébet gyermekotthon. Hare a tudóvsz ellen. Hasznos tudnivalók. Tréfák mezeje. A naptárt, mely bármely könyvkereskedés útján 80 fillérért megrendelhető, melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

A *Divat Szalon*t, első és legszebb asszony-újságunkat ajánljuk olvasóink figyelmébe. Minden családfo a legteljesebb megnyugvással viheti be otthonába, mert e díszes kiállítású, tartalmas és érdekes füzetekben minden kéthétben igazi jóbarát előtt nyitja ki a kapuját A *Divat Szalon* oktatója, segítője és mulattatója minden asszonynak, minden lánynak és a takarekosság, a szorgalom, az otthon szeretete, megbecsülése, a gyermekgondozás megkönnyítése és a legnemesebb szellemi szórakozás az, a mivel olvasóit elárasztja. Közleményei fölött nem kisebb irónó. Mint *Szabóné Nögáll Janka* örökös és munkatársainak díszes névsorában ott vannak mindazok, kik e lappal egyidejűleg — huszonkét esztendő alatt — lettek az olvasóközönség kedvencei. A *divat* melyet magyarul, józan komoly, a magyar gazdasági viszonyokhoz illő és a mi szellemi fejlettségünk-höz van mérve minden olyan cikke, melynek célja az, hogy a leánynevelést befejezve, kész, tudatos, derek háziasszonyokat állítson az otthon élére. Ezeknek szánja az otthon varrott ruha, az otthon készített műtárgy dicsőségét, ellátván olvasóit az *ingyen-szabásivek, minta-rajzok* minden fajtájából és az ingyen-mellékletképen megjelenő *gyermek-újságot*, melynek az a célja, hogy fiatal anyák nem csak a gyermekek ruházását könnyen megtanulhassák, hanem hogy gyermekeikkel foglalkozzanak is. A *Divat Szalon* dús és értékes közleményeit gyönyörű képek tarkítják s rendszeren

két művészi kivitelű színes divatkép képezi a füzet csinos és tartós borítékát. — A *Divat Szalon* kiadóhivatala: Budapest, V., Eskü-ut 5. sz. — mindenkinek szívesen küld mutató számot, az előfizetési árak feltüntetésével együtt, melyeknek csekélysége szinte szembeszökő a lap pazar és tartalmas kiállításával. Egész évre 12 kor., félévre 6 kor. és negyedévre 3 kor. 186. 2—2.

A Szent-István-Társulat nagy képes naptára az 1910. évre. Most került ki a nyomdából a magyar nép egyik legkedveltebb kalendáriuma: a Szent-István-Társulató. Mint öt év óta minden esztendőben, úgy az idén is teljes joggal elmondhatjuk róla, hogy ez a legszebb kiállítású, legzadagabb és legváltozatosabb tartalmú népies kalendáriumunk. Tudnivaló sokféle fontos kérdésben alaposan utbaigazítanak, olvasmányai pedig olyan színvonalon állanak, hogy az egyszerű s az intelligens olvasó egyaránt élvezetet talál bennök. A 232 lapos, nagy alakú naptárnak meglepően bőséges tartalmából kiemeljük a következőket: A szépirodalmi részben kitűnő népies írónknak, *Kincs Istvánnak* és *Domonkos Istvánnak* egy-egy remek kis elbeszélése akadunk. Ugy-szólván mindennapos dolgainkban igazítanak el bennünket e mindenkit érdeklő oikkek: *Olcsó patika*. Első segélynyújtás baleseteknél. Minő pályára neveljük gyermekeinket. Az itatok és fűszerek hamisításának felismerése. Mikor lesz jó legelőnk. Tudnivalók ügyes bajos dolgainkban. A végrehajtásról szóló új törvény főbb intézkedései. A kártevő rovarok elpusztítása, stb. Az utolsó év hazai és világ-történetével ismerkedünk meg a „Mi történt itthon?” és a „Mi történt a nagyvilágban?” című nagyszabású leírások révén. Ha mindehhez még hozzávesszük a szép költeményeket, a tömptelen csattanó adomát és trefát, az elmes fejtőre kérdéseket és egyéb mulattató dolgokat, ha felemlítjük még a keretbe illő, remek szianyomásmű első képet s a majdnem minden lapra eső kisebb-nagyobb illusztrációk sokaságát, akkor csak dicsérni és ajánlani tudjuk ezt a szinte páratlan kalendáriumot, a Szent-István-Társulat naptárát. Bolti ára 80 fillér, de a Szent-István-Társulat pártoló tagjai az évi 2 korona tagsági díj fejében megkapják a naptárt más könyvvel egyetemben ezt a naptárt is tagdíjmentesen. A naptár minden könyvkereskedésben megszerezhető, valamint megrendelhető a Szent-István-Társulathoz is (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. sz.), hova a pártoló tagságra való jelentkezések — a 2 korona tagdíjnak egyidejű beküldésével — is intézendők.

A „Telekkönyv” című szaklap új melléklapja. Káplány Géza ny. kir. ítélőtábla bírónak 14 év óta fennálló „Telekkönyv” című folyóirata, amelyet a m. kir. belügyminiszter már 1896. évi július hó 22-én 64.766 sz. alatt és később 1906. évi június hó 23-án 65.953/II. c. 1906. sz. alatt — a m. kir. igazságügyminiszter pedig 22.734/I. M. E. 1006., 15.381/I. M. E. 1907. és 212/AI. Eg. 1908. sz. alatt — megrendelésre ajánlott, újabban „Felsőbírósi határozatok rendszeres gyűjteménye” című, 16 oldalas, igen becses és hasznos mellékappal jelenik meg, amelyben elsősorban a végrehajtási törvényt és novellát az évtizedek óta gyűjtött és keletkezésük ideje szerint rendezett felsőbírósi határozatokkal és döntvényekkel együtt közli, úgy, hogy e mellékappal

bekötteni és kezi könyvül használni lehet. E közhasznú és hézagpótló szaklapnak — mely a telekkönyv, végrehajtási eljárás, birtokrendezés, telekkönyvi átalakítás és betétszerkesztés köréből vett kérdésekre a legnagyobb gonddal kidolgozott szakszerű szerkesztői üzenetekben és önálló cikkekben adott válaszaival megbecsülhetetlen szolgáltatásokat tesz — előfizetési ára a mellékappal együtt egész évre csak 8 korona. Azok az új előfizetők, kik e folyóiratot még eddig nem járattak és akik arra folyó évi december hó 15-ikéig 8 korona összegűek a lap kiadóhivatalába (Budapest, VIII. Gyöngygyűtő-u. 14. sz.) beküldésével 1910 ik évre előfizetnek, az 1907. 1908. és 1909-iki évfolyamokat — amíg a készlet tart — ingyen kapják meg. A legmelegebben ajánljuk a megrendelést.

Telefon.

Régi előfizető. Ugy tudjuk, hogy komolyan tervbe van véve. Felvilágosításért tessék a káptalan gazdasági ügyeinek vezetőjéhez, Kútvaszer I. apátkanonok úrhoz fordulni.

Nagyobb mennyiségű tej naponként 60 liter szállítandó egy nyitrai intézetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 186. 2—2.

Ne mulassza el megizlelni!

A Hontmegyei Gyógyi a legjobb gyógy és borviz.

(GYÚGY Hont m.)

Lengyel Béla dr. egyet. tanár véleménye szerint kiváló alkalikus sulfatus savanyú víz, mely a konyhasó, szikós és úlfatokon, kívül figyelmet gerjesztő mennyiségben lithiumot is tartalmaz.

„Az elemzés szerint a gyógyi víz az alkalikus sulfatus savanyú vizek közé tartozik. Főalkotó részei a nátrium bicarbónát, a chlornátrium és a sulfátok. Emellett kevés kénhidrogént és nagymennyiségű szabad szén-savat tartalmaz.

Chémiai alkotásánál és a feloldott sók jelentékeny mennyiségénél fogva a gyógyi víz az értékes gyógyvizek közt foglal helyet — Jónak bizonyult az emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorhurut, gyomorégés, aranyeresbántalmak, alhasipozsga, sárgaság, vese és hólyaghurut eseteinek gyógykezelésénél. **Kitűnő borviz.** A nagyméltóságú magy. kir. Belügyminiszter 53931. sz. a. kelt magas rendeletével a gyógyi savanyúviznek a „gyógyforrás” címet és jellegét megadta.

Üvege 20 fillér.

Üvegek cserébe elfogadtnak.

25 üveget házhoz szállítok 16 fillérért.

Vélemény.

A gyógyi gyógyforrás vizét a kezelésem alatt álló közkórházban kipróbáltam s azt találtam, hogy a gyomorbántalmak némely alakjánál gyomorsavanyúság, továbbá vese-homok, vese-kövek esetében s a légeső szerkes hurutos bajainál nyálka oldó hatásánál fogva előnnyel alkalmaztam.

Ipolyság, 1909. okt. 9-én.

Dr. Kovács Sebestény Endre

III. oszt. vaskoronarendi tulajdonosa

kir. tanácsos.

Hontvárm. főorvosa, közkórházi igazgató.

Főraktár: **Deutsch Gyulánál Nyitrán**

a törvényszéki palota és a METEOR villanyszínházzal szemben. 181. 3—13.

WEIGL ANTAL NYITRÁN

PAPI- ÉS POLGÁRI SZABÓ.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló **raktárát** — valamint

férfi-szabó műhelyét,

melyben úgy egyházi mint világi urak részére mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat, stb. izlésesen és pontosan készít.

2. 1—52.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világiállításon kitüntetve.

Ajánlok téli finom vajkörtét, érik decemberben és januárban 5 kilós posta kosárban

gondosan csomagolva K. 3— fillér árban az itteni postán feladva. — Tavalyi és ideai termésű zabori boromat megvételre ajánlom. Szives megkeresésekre előnyös ajánlattal szolgálhatok.

PÉCS EDE szőlőbirtokos és fűszerkereskedő NYITRA.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárík István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyszintén tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 16—52.

Vesz vágott és kifésült hajjat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Nagy választék hajháló, hajbetét és kész hajfonatokban.

Szolid és pontos kiszolgálás!

■	!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!	■
■ Meglepő olcsó árak!	<p>FINOM SZINHÁZI CUKORKÁK!</p> <p>Szebbnél-szebb bonbonierek, valódi Kugler-féle csokoládék és cukorkák eredeti csomagolásban. Lindt és Gala Peter csokoládék, valamint különféle Dessert, Jour és teasütemények, bonbonok mindenkor legjobban beszerezhetők</p> <p>a Poór-féle cukrászdában</p> <p>NYITRA, Bottyán-u. 4. — GALGOCZ, Erzsébet-u. 7.</p> <p>Farsangi fánk, kalács rendelésre olcsóbban készülnek mint otthon. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.</p> <p>171. 6—52. Tisztelettel K. POÓR M.</p>	■ Meglepő olcsó árak!
	■	

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET“ nagy ezüst érmével és dícsérő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

184. 2—0.

Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.
Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

178. 8—10.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia.

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.